

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon

Linda Scheuter
l.scheuter@nijmegen.nl
T 024 – 329 0682470299

Ons kenmerk

D23084692

Datum 12 september 2023
Onderwerp Toezegging 19 april 2023: sjoemelen met
milieunormen door bouwbedrijven

Geachte leden van de raad,

Tijdens de gespreksronde van 19 april 2023 zijn door Partij voor de Dieren vragen gesteld over de naleving van milieunormen door bouwbedrijven in Nijmegen. Aanleiding is een krantenartikel in Trouw¹, waarin gesteld wordt dat uit onderzoek volgt dat bouwbedrijven op grote schaal sjoemelen met milieunormen. Het beeld dat in dit artikel geschetst wordt, strookt niet met de bevindingen van het bedoelde onderzoek dat is uitgevoerd naar de verlaging van de in de bouwregelgeving gestelde eis MilieuPrestatie Gebouwen (MPG-score)². Via deze brief informeren wij u over het rapport en de betekenis voor Nijmegen.

Wat is een MPG-score?

MGP staat voor MilieuPrestatie Gebouwen. Het is een maatstaf voor de duurzaamheid van een gebouw. Hoe lager de MPG-score hoe duurzamer het gekozen materiaalgebruik. Zo levert bijvoorbeeld het gebruik van gerecycled materiaal een lagere MPG-score op. Bij elke vergunningsaanvraag voor nieuwbouw van woningen of kantoren, is een berekening van de MPG-score verplicht. Om een vergunning te verkrijgen, moet een plan voldoen aan de in de bouwregelgeving opgenomen maximale MPG-score. In januari 2021 is de eis voor een woonfunctie verlaagd. In 2030 zou deze eis verder worden verlaagd.

Welk onderzoek is uitgevoerd naar deze MPG-score?

Het Ministerie van BZK is een verkenning gestart om de eis van een lagere MPG-score versneld in te zetten, namelijk in 2025. Op hoofdlijn is onderzocht (1) of er verschil is tussen de MPG-score en de daadwerkelijke realisatie en de oorzaken daarvan, (2) hoe een lagere MPG-score kan worden gerealiseerd en (3) hoe de uitkomsten van het onderzoek kunnen worden benut door de woningbouw.

¹ [Scherpere milieunormen voor nieuwbouw hebben weinig zin: bedrijven nemen ze niet serieus \(trouw.nl\)](https://trouw.nl/scherpere-milieunormen-voor-nieuwbouw-hebben-weinig-zin-bedrijven-nemen-ze-niet-serieus)

² Kijk voor het volledige rapport 'verkenning MPG-score =< 0,5' op de [site van de rijksoverheid](https://rijksoverheid.nl/onderzoek/rapporten/2023/09/14/verkenning-mpg-score-0-5).

Wat komt er uit het onderzoek?

Uit het onderzoek volgt dat er meerdere mogelijkheden zijn om een (zeer) lage MPG-score te realiseren. Voor de meeste woningtypen bestaan daartoe meerdere circulaire strategieën. De aanscherping van de norm wordt ook gezien als een noodzakelijke impuls richting meer duurzame/circulaire gebouwen.

De aanbeveling is wel dat het MPG-stelsel en het proces eromheen eerst verbeterd moet worden. De systematiek van het stelsel leidt in de praktijk namelijk soms tot vreemde uitkomsten. Ter illustratie het voorbeeld dat een Tiny-house nu een hoge MPG-score kent, terwijl met dit type woningen juist invulling gegeven wordt aan een duurzamere manier van bouwen en wonen. Dit komt doordat de MPG-score berekend wordt op basis van het bruto-vloeroppervlakte (BVO)³. De onderzoekers stellen dan ook wijziging voor.

Daarnaast geven de onderzoekers aan dat het belangrijk is dat ook daadwerkelijk wordt gebouwd wat is vergund (daadwerkelijke realisatie van de MPG-score). Uit een opname bij koplopers (gebouwen met een lage MPG-score) blijkt dat vergunningsaanvraag en realisatie dicht bij elkaar lagen. De verwachting is echter dat de afwijking bij standaard woningbouwprojecten groter kan zijn. Of in werkelijkheid bij de bouw van woningen andere (minder duurzame) materialen worden toegepast, en dus een andere MPG-score wordt gerealiseerd, is niet bekend. En ook niet onderzocht. Het is wel aannemelijk dat bij een tekort aan een bepaald materiaal, soms voor een alternatief wordt gekozen om de voortgang in de bouw te bewaken. Dit is echter iets heel anders dan doelbewust of op grote schaal sjoemelen door bouwbedrijven waarover in het artikel van Trouw wordt gesproken.

Geldt dit ook voor Nijmegen?

Ook bij ons is niet bekend of de toegepaste materialen minder duurzaam zijn als de bij vergunning aangegeven materialen. Om dit te controleren, zou je in het houden van toezicht alle toegepaste materialen in vloeren, muren, daken, etc. moeten vergelijken met de vergunde materialen. Niet alleen op papier (opvragen bouwadministratie), maar ook bij het bouwwerk zelf (controle op daadwerkelijke realisatie). Als een woning gereed is, kan dat niet altijd meer worden nagegaan (niet alle toegepaste materialen zijn zichtbaar). Het controleren op realisatie van de MPG-score zou daarom vragen om vaker en vollediger te controleren. Dat zou veel (meer) toezichtcapaciteit vragen dan nu beschikbaar is.

Omdat we nou eenmaal niet overal altijd kunnen controleren, stellen we onszelf voor de inzet van de (schaarse) toezichtcapaciteit prioriteiten. Hierbij richten we ons op de meest risicovolle activiteiten en vertrouwen we verder op de eigen verantwoordelijkheid die de bouwer heeft vanuit de bouwregelgeving. Dat betekent dat we gelet op de risico's bij het bouwen de hoogste prioriteit geven aan de veiligheid (brandveiligheid, constructieve veiligheid en omgevingsveiligheid) en op die aspecten alle details diepgaand controleren. Duurzaamheid kent een gemiddelde prioriteit. Dit betekent dat we niet alles grondig controleren, maar op basis van kennis en ervaring wel kijken naar de meest relevante

³ Minder milieubelasting over nog minder vloeroppervlakte is in totaal immers wel meer milieubelasting per vierkante meter.

zaken. Als bij een woning dus zichtbaar ander materiaal is gebruikt (bijvoorbeeld kunststof in plaats van hout), dan wordt hier wel op geacteerd.

Moeten we de vergunningstoetsing en het toezicht hierop aanpassen?

Met de komst van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) per 1 januari 2024, gaat het toezicht op de bouw woningen verschuiven (gevolgklasse 1). Het toezicht zal voortaan worden uitgevoerd door private kwaliteitsborgers. De gedachte hierachter is meer toezicht en controle tijdens de bouw, waardoor kwalitatief betere gebouwen worden gebouwd. Voortaan wordt elk gebouw onder de Wkb gecontroleerd op het voldoen aan de wettelijke en technische eisen. De controle op de toegepaste materialen bij woningen en het daadwerkelijk realiseren van een bepaalde MPG-score, valt daarmee vanaf 1 januari 2024 onder de taak van de kwaliteitsborger. Het college behoudt wel de bevoegdheid tot handhaven, wanneer de kwaliteitsborger gebreken in de bouw rapporteert.

In dit kader is het nog relevant om te vermelden dat de onderzoekers in het eerdergenoemde rapport vermelden dat zij in de Wkb een kans zien om beter te controleren op de MPG-score. Zij denken namelijk dat de gerealiseerde situatie en de vergunde situatie van de onderzochte koploperprojecten zo goed overeenkomen, omdat deze koplopers vanuit een verkregen subsidie de eis hadden om een 'as-built dossier' aan te leggen. Dat is een dossier waarin is vastgelegd waar en in welke mate het gebouw afwijkt van de plannen die werden goedgekeurd in de bouwvergunning. Voor de gewone woningbouw (zonder subsidie) geldt die verplichting nu niet. Vanaf 1 januari 2024 verplicht de Wkb wel een as-built dossier voor de woningbouw. Daarmee wordt inzichtelijk of anders is gebouwd dan vergund en zo ja in welke mate. Wettelijk is vastgelegd welke aspecten van de bouw in het 'as-built dossier' opgenomen moeten worden. De onderzoekers doen daarom de aanbeveling aan het ministerie om de MPG-score op te nemen in die as-built verplichting. Want, zo concluderen zij: *'dat gedurende het plan- en realisatieproces andere keuzen gemaakt worden, is niet te vermijden. Maar aangetoond zal moeten worden dat dit niet leidt tot een relevant slechtere MPG'*.

Het onderzoek vormt op dit moment voor het college dan ook geen aanleiding om de vergunningstoetsing of het toezicht aan te passen.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester